

Heill og sæll

Vísað er til áskorunar sem send var umbj. mínum 1984 ehf. hinn 3. mars sl., sbr. tp hér að neðan.

Umbj. minn 1984 ehf. sérhæfir sig í vefhýsingu fyrir fyrirtæki og einstaklinga um allan heim. Hjá fyrirtækinu eru hýstar þúsundir vefsíðna.

1984 ritskoðar ekki vefsíður sem hýstar eru hjá fyrirtækinu. Ef tilkynning kemur til félagsins vegna efnis er horft til 14. gr. laga um rafræn viðskipti og aðra rafræna þjónustu nr. 30/2002. Í ákvæðinu er fjallað um það undir hvaða kringumstæðum hýsingaraðili (þjónustuveitandi) getur verið ábyrgur fyrir efni sem hýst er. Þar segir nánar:

Þjónustuveitandi sem hýsir gögn sem látin eru í té af þjónustuþega ber ekki ábyrgð á þeim að því tilskildu að hann fjarlægji þau eða hindri aðgang að þeim án tafar eftir að hann hefur fengið:

- 1. vitneskju um að sýslumaður hafi lagt lögbann við hýsingu gagnanna eða dómur hafi fallið um brottfellingu þeirra eða hindrun aðgangs að þeim,*
- 2. [þvína vitneskju um að um sé að ræða ólöglega starfsemi eða upplýsingar og, að því er varðar skaðabótaábyrgð, honum sé kunnugt um staðreyndir eða aðstæður svo að ljóst megi vera að um ólöglega starfsemi eða upplýsingar er að ræða],¹⁾*
- 3. vitneskju um gögn sem innihalda barnaklám.*

Ákvæði 1. mgr. um takmörkun ábyrgðar gildir ekki þegar þjónustuþegi kemur fram í umboði eða undir stjórn þjónustuveitanda.

Fyrir liggur að ekki hefur verið lagt lögbann við hýsingu vefsíðunnar og getur 1. tl. 1. mgr. því ekki átt við. Þá var ekki um að ræða barnaklám í skilningi 3. tl. Við mat á því hvort 2. tl. getur átt við er m.a. horft til athugasemda við 1. gr. laga nr. 54/2019 en með þeim lögum var 2. tl. breytt en ákvæðið tilgreindi áður sérstaklega höfundarréttarbrott. Í almennum athugasemdum um frumvarp um breytingu á lögum um rafræn viðskipti og aðra rafræna þjónustu, nr. [30/2002](#), (149. löggjafarþing 2018–2019, þingskjal 810 — 494. mál) segir m.a.:

„Vaxandi þáttur í vernd tjáningarfrelsis lýtur að löggjöf sem varðar netið. Þar gegna svokallaðir milliliðir mikilvægu hlutverki og löggjöf um þá getur verið til þess fallin að takmarka tjáningarfrelsi. Sú meginregla gildir hér á landi að milliliðir verða almennt ekki dregnir til ábyrgðar fyrir efni sem þeir hýsa fyrir þjónustuþega sína. Þessi meginregla kemur fram í V. kafla laga um rafræn viðskipti og aðra rafræna þjónustu, nr. 30/2002. Lögin fólu í sér innleiðingu á tilskipun 2000/31/EB um tiltekna lagalega þætti þjónustu, einkum rafrænna viðskipta, í tengslum við upplýsingasamfélagið á innri markaðnum („tilskipun um rafræn viðskipti“). Segja

má að kjarninn í meginreglunni feli í sér að tæknilegur milligönguaðili sem eingöngu hýsir eða miðlar efni, án vitneskju um hvað í því sé að finna, sætir almennt ekki ábyrgð. Það fer saman við þá staðreynd að almennt er það fyrst við einhvers konar vitneskju og vanrækslu við að bregðast við henni sem háttsemi slíks aðila getur talist saknæm þannig að til skaðabóta- eða refsíábyrgðar geti komið. Þar að auki er ljóst að reglur stjórnskipunarréttar, einkum 73. gr. stjórnarskrárinnar og 10. gr. mannréttindasáttmála Evrópu, mundu almennt standa gegn ábyrgð slíkra hreinna milligönguaðila.

Í umfjöllun um meginefni frumvarpsins segir m.a.:

„Með frumvarpinu er stefnt að rýmkun tjáningarfrelsis, sem næst með því að draga úr ábyrgð hýsingaraðila og skyldu þeirra til að fjarlægja gögn, en hætta er á að slík ábyrgð og skylda valdi kælingaráhrifum fyrir tjáningarfrelsi. Verði frumvarpið að lögum verður meginreglan um að slíkir aðilar beri ekki ábyrgð á gögnum sem þeir hýsa ekki lengur bundin því skilyrði að þeir fjarlægji eða hindri gögn eftir að hafa fengið tilkynningu um meint brot á ákvæðum höfundalaga. Þess í stað þarf að koma til bein vitneskja þeirra um að um sé að ræða ólöglega starfsemi eða upplýsingar. Ákvæði 2. tölul. 1. mgr. 14. gr. laga nr. 30/2002 var tekið upp við innleiðingu tilskipunar 2000/31/EB án þess að skylda til slíkrar undanþágu verði leidd af tilskipuninni. Sambærileg undanþága var enda ekki tekin upp við innleiðingu tilskipunarinnar annars staðar á Norðurlöndunum nema í Finnlandi. Frumvarpið er því í fullu samræmi við nefnda tilskipun þar sem skilyrði sem lagt er til að verði 2. tölul. 1. mgr. 14. gr. er í ákvæði tilskipunarinnar en vantar í íslenska ákvæðið. Frumvarpið er jafnframt til samræmis við tilskipun 2001/29/EB, en úrræði vegna höfundaréttarbrotu sem hún mælir fyrir um er að finna í höfundalögum, nr. 73/1972.“

Um ákvæðið sjálft segir svo í frumvarpinu:

„Í greininni felst meginregla frumvarpsins um að núgildandi 2. tölul. 1. mgr. 14. gr. laga nr. 30/2002 falli brott. Í því felst að þjónustuveitanda verður ekki lengur skylt, að viðlagðri ábyrgð, að fjarlægja eða hindra aðgang að gögnum samkvæmt tilkynningu um meint brot gegn ákvæðum höfundalaga. Honum verður hins vegar, samkvæmt því ákvæði sem lagt er til að leysi núgildandi ákvæði að hólmi, skylt að gera slíkt öðlist hann beina vitneskju um að um sé að ræða ólöglega starfsemi eða upplýsingar.“ [1]

Lög gera þannig ekki ráð fyrir að þjónustuveitanda sé gert skylt að viðlagðri ábyrgð að fjarlægja eða hindra aðgang að gögnum sem vistuð eru á vefsíðu sem hýst er hjá félaginu. Því síður er hýsingafyrirtæki ætlað að hindra aðgang að síðunni í heild þegar með lögum er stefnt að rýmkun tjáningarfrelsis. Skoðun skjólstæðinga þinna á efninu hefur hér enga þýðingu en 1984 er ekki ætlað að hafa skoðun á því efni sem birt er á þeim vefsíðum sem hýstar eru hjá fyrirtækinu. Þá er í erindi þínu ekki skýrt

hvað gæti falið í sér „ólögmæta starfsemi“ eða „upplýsingar“ sem félaginu bar að bregðast við.

Í áskoruninni frá þér er vísað til vefsíðunnar mapliberation.org. Sagt er að á vefsíðunni sé að finna hatursorðræðu og sagt að aðilar séu hvatir til þess að grípa til aðgerða og þær ekki túlkaðar með öðrum hætti að mati umbj. þíns en sem hótanir eða hvatning til refsiverðrar háttsemi.

Þess er hér með óskað að tilgreind verði nánar hvað skjólstæðingar þínir telja nákvæmlega falli undir "hatursorðræðu". Þá er óskað eftir að upplýst verði nákvæmlega hvaða refsiverðu háttsemi verið er að hvetja til að mati umbj. þinna með nákvæmum tilvísunum í texta á vefsíðunni.

Þess ber að geta að umbj. minn áskilur sér rétt til að birta öll samskipti vegna málsins á vefsíðu félagsins hvort sem er á íslensku eða í erlendri þýðingu.

Kveðja,

Ólafur Örn Svansson hrl.

Supreme Court Attorney